

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON

משרד החינוך

מדינת ישראל

מזן התלמוד

סדר נזיקין. מסכת בבא מציעא דף ע"ד

אמר רבא: רבא: בני תלתא דיהבי זוזי אחד למזבן להו מידי, וזבן אחד מיניהו - זבן כלולוהו. ולא אמרן אלא דלא צר וחתים איניש איניש לחודיה, אבל צר וחתים איניש איניש לחודיה - למאן דזבן זבן, ולמאן דלא זבן לא זבן.

למיזבן - לקנות מידי - משהו צר וחתים - צרור וחתום

הסבר: שלושה אנשים נתנו כסף אחד כדי לקנות להם משהו. אם קנה לאחד מהם - קנה לכולם - וזה דווקא כאשר הביאו לו את הכסף של שלושתם בצרור אחד. אבל אם כל אחד הביא לו צרור כסף נפרד, וקנה לאחד מהם - החפץ שייך רק למי שקנה עבורו בכסף.

★ | מן ההסטוריה

המשוריינים בדרך לירושלים

במהלך מלחמת העצמאות עמדה ירושלים במרכזם של קרבות רבים. הערבים השתלטו על הדרכים המרכזיות המובילות לחלקה היהודי של העיר, ומנעו מעבר של שיירות לוחמים, מזון ואספקה. ניסיונות רבים נעשו לפרוץ את המצור באמצעות שיירות משוריינים ולהשתלט על הדרכים, והכוחות היהודים ספגו אבידות קשות במהלך קרבות אלה. שער הגיא, המכונה בערבית באב-אל-ואד, היה אחד הפתחים דרכו ניסו הלוחמים להגיע לירושלים. כיום ניצבים לאורכו משוריינים רבים שנפגעו במהלך ניסיונות אלה, ומשמשים כאנדרטה לזכרם של הנופלים.

שרידי משוריינים בשער הגיא (Wikipedia, Adiel lo)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:55	כניסת שבת: 19:49
יציאת שבת: 20:12	יציאת שבת: 20:58
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:10	כניסת שבת: 20:34
יציאת שבת: 20:15	יציאת שבת: 22:10

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

סדר נזיקין | מסכת בבא מציעא דפים ע"ד - פ' פרשת אמור | ד' - י' באייר תשפ"ד (12-18 למאי 2024)

יום הזיכרון יום העצמאות

דף ע"ד: אביי - "בעל המוח"

כל היום ישב אביי והגה בתורה, ורק בלילה הוא התפנה להשקות את שדוותיו. כך הוא נהג עד שאחד מתלמידיו ביקש ממנו להשקות את השדות במקומו, ובתמורה, בזמן שיתפנה הוא יזכה ללמוד ממנו תורה.

כבר בילדותו ניכרה בו בינה עד שרבו העיד שיהיה גדול בתורה, ואכן חריף היה בלימודו עד שרבו דימי היה רגיל לכנותו "קרקפתא" - ראש בשפה הארמית, כלומר: "בעל המוח". אחרי שנפטר רב יוסף, עמדה משרת ראש הישיבה בעיר פומבדיתא פניה. ארבעה אמוראים היו אותה שעה ראויים למלא את משרת ראש הישיבה, ביניהם אביי ורבא. ארבעתם סיכמו שכל אחד יאמר דבר הלכה ומי שלא תמצא פרכה לדבריו יהיה ראש הישיבה. לבסוף נמצאה פרכה לדברי כולם מלבד לדברי אביי והוא התמנה לראש הישיבה.

אביי כיהן כראש ישיבת פומבדיתא שלוש עשרה שנים. אביי הוא בין האמוראים שדבריהם הוזכרו פעמים רבות בתלמוד - יותר מאלף ושבע מאות פעמים. בתלמוד מסופר כי בעת שנפטר אביי נשברה כיפת הגשם בנהר דגלת. סימן היה זה מן השמים שהם משתתפים בצער פטירת הצדיק.

דף ע"ה: "ריבית דברים"

רבי שמעון בר יוחאי אומר, שאדם שלווה כסף ופוגש את המלוה אינו רשאי להקדים (לומר ראשון) למלוה "שלום". מדוע?

רבי שמעון עוסק באדם שאינו מיווד עם המלוה ומעולם לא היה רגיל להקדים לו "שלום", וכעת רק בגלל שהוא נתן לו הלוואה הוא רוצה להכיר לו טובה ולפחות להקדים לו שלום. אמירת שלום זו דומה לריבית.

אומנם הוא אינו משלם כסף תמורת ההלוואה אבל הוא נותן טובה וגם פעולות מסוג זה אסורות. סוג ריבית זה מכונה "ריבית דברים", שהלווה משלם בדברים על ההלוואה. ריבית דברים אינה אסורה מדאורייתא אלא מדרבנן בלבד.

דף ע"ו: מנהל העבודה ששכר פועלים

מעשה באדם ששיפץ את ביתו. הוא שכר מנהל עבודה וביקש ממנו: לך תשכור פועלים לעבודה, ואני מוכן לשלם להם ארבעה זוזים ליום עבודה יצא המנהל לשוק הפועלים והצליח למצוא פועלים בשלושה זוזים ליום. בסוף יום העבודה נודע לפועלים שבעל הבית הסכים לתת להם ארבעה זוזים. האם הם יכולים לתבוע מבעל הבית את ההזר הרביעי? התלמוד אומר שזכותם לקעוס על מנהל העבודה שפך עטה להם, אבל מפיון שהם הסכימו לעבוד תמורת שלושה זוזים הם לא יכולים לתבוע מבעל הבית את ההזר הרביעי.

חברותא

מתפללים

סבתא דבורה בת 95 ונמצאת בבית אבות. לפעמים הזיכרון שלה עובד מצוין כמו כל אדם רגיל, ולפעמים היא לא זוכרת דברים ושוכחת את כל מה שקרה פעם.

לסבתא דבורה היה בן שנפל במלחמה. לקראת יום הזיכרון לחללי צה"ל, בני משפחתה מתלבטים האם להזכיר לה שמחר יום הזיכרון או לא?

מצד שני:

יכול להיות שהיא כבר לא זוכרת את העניין. אם יזכירו לה זה רק יפתח לה את כל הפצעים והכאב מחדש, אז אולי עדיף שלא להגיד לה בכלל.

מצד אחד:

אם היא פתאום תגלה אחרי יום הזיכרון, שהוא עבר ולא אמרו לה, ולא לקחו אותה לפקוד את קבר בנה, היא תכעס ותהיה עצובה.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא 'דילמה' עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

על המפה

הר הרצל

הר הרצל נמצא במערב ירושלים. הוא נקרא על שם בנימין זאב הרצל, שנקבר שם על פי בקשתו בשנת 1949. בהמשך הוקמו במקום בית קברות אזרחי, בית הקברות הצבאי הראשי וחלקת גדולי האומה, בה קבורים נשיאים וראשי ממשלות, וכן היכל הזיכרון הממלכתי לחללי ישראל. כמו כן, נמצאים במקום מוזיאון הרצל, מדרשת הר הרצל וגן האומות, שניטע על ידי ראשי מדינות שביקרו בארץ. מדי שנה, בערב יום העצמאות, נערך בהר הרצל טקס הדלקת המשואות הפותח את אירועי יום העצמאות.

המצבה הקבועה על קברו של הרצל (Wikipedia)

המושג השבועי

100 שנים ליסוד 'הדף היומי'

קימעא קימעא

המושג 'קימעא קימעא' מופיע בירושלמי (מסכת ברכות, דף ד'), שם מסופר על רבי חייא רבה ורבי שמעון חלפתא שהיו מהלכים בבקעת ארבל וראו את זריחת השמש. אמר רבי חייא רבה לר' שמעון בן חלפתא: "כך היא גאולתן של ישראל, בתחילה קימעא קימעא, כל מה שהיא הולכת - היא רבה והולכת". מכך למדו רבותינו שהגאולה אינה באה בבת אחת אלא בתהליך איטי ובשלבים, ולכן יש להתאזר באורך רוח ולא להתייאש.

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- קהילת 'תפארת', אשדוד

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	
התלמוד הירושלמי	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסרת המלכה	-422 חורבן בית המקדש ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסרת המלכה	-422 חורבן בית המקדש ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסרת המלכה	-422 חורבן בית המקדש ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהו האירוע המצויר כאן?
- 2 באיזה תאריך הוא התקיים והיכן?
- 3 מה עושים האנשים בחוץ ולמה?
- 4 מי האיש העומד בציור ומי יושב לימינו עם הסידור ביד?

זוהי טקסט שטט זא לטוזה
 אלוטט טוטט זא זוטא לטוזה זא זוטו
 זוטט טוטט זא זוטט זא זוטט
 זוטט טוטט זא זוטט זא זוטט
 זוטט טוטט זא זוטט זא זוטט

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

מי אני?

1. המסמך המכריז על הקמת מדינת ישראל.
2. נכתב בטייטה הראשונית שלו על ידי מרדכי בעהם ושלוש צבי דוידוביץ'.
3. הוקרא על ידי בן גוריון בתאריך ה' באייר תש"ח.
4. חתומים עליו 37 אנשים.

טוואטט זא זוטא

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תשי"ח	5707 ה'תשי"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260 ה'ת"ש	5258 ג'ירוש ספרד	4900 ה'רמ"ב	4800 רש"י	4650 רבי סעדיה גאון	4260 ימי הביניים תקופת הראשונים
2019 שנת סיום הטי"ם ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 העצמאות	1939 שואה	1897 ה'רצל	1500 העת החדשה	1492 ג'ירוש ספרד	ה'רמ"ב	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

קדושת הכוהנים, בה פותחת פרשתנו, היא קדושה הבאה מלמעלה ואינה תלויה באדם. הכהונה עוברת בירושה לבני אהרון, ולא ניתן לקנותה או להשיגה גם אם נשקיע את המאמץ הגדול ביותר.

לעומת זאת, בחלקה השני של הפרשה מביאה התורה את דיני קדושת הזמנים והמועדים - ועליהם מדגישה התורה - "אשר תקראו אותם במועדם" - שישראל הם אלו שקוראים ומקדשים את הזמנים, וקדושתם תלויה בבית הדין האחראי על קביעת לוח השנה. באופן זה אנו לומדים על ההשלמה שיש בין עבודת האדם למעשיו של הקב"ה: כנגד הקדושה המופיעה מן השמים, ישנה קדושה הבאה וצומחת מן הארץ, ורק בשילובן של שתי קדושות אלו - נגיע לשלמות בעבודת הבורא.

חידה!

למדנו על מקרים של אדם השוכר חמור. זהו את האישים הבאים בתנ"ך שרכבו על חמורים:

1. אמר לנעריו לשבת עם החמור ולחכות לו

2. חזר למולדתו עם אשתו ובניו על חמור

3. היכה את התון שלו שלוש פעמים

4. הנביא מתאר אותו כ"עני ורוכב על חמור"

טוהטט ט'טטט

ט'טטט ט'טטטט

שאלות השבוע ???

- איזה חכם היה מכונה "בעל המוח"?
- כמה פעמים מוזכרים דברי אביי בתלמוד?
- באיזה מקרה אסור לאדם לומר "שלום" לשכנו?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

סדר ניקיון | מסכת בבא מציעא, דף ע"ז - פ'

דף ע"ז: הפועלים שעבודתם התבטלה

פעם אחת, לפני מועד הקציר, הודיע אביגדור לקבוצה של שלושים פועלים מהכפר השכן ששמחר הוא שוכר אותם לעבודת הקציר. לקראת ערב עבר אביגדור ליד הרפת וראה לחרדתו שהפרות שוכבות על הארץ ואינן אוכלות מהשחת שלפניהן. הנטריון שהוזעק לרפת אבחן שמחלה מסוימת פגעה בפרות והוא קבע: מחר אנחנו צריכים להזריק חיסון אישי לכל פרה. אביגדור הבין מיד ששמחר הוא כבר לא יתפנה לקציר והוא שלח להודיע לפועלים שהוא מבטל את השכירות. הפועלים הודיעו לו: עכשיו כבר לא נמצא עבודה למחר, ואנחנו רוצים שתשלם לנו את המשכורות. האם הם צודקים? ובכן, הפועלים אכן זכאים לקבל ממנו משכורות, אבל מכיון שבאותו יום הם נזנחו, הם אינם מקבלים משכורת מלאה, אלא משכורת מופחתת.

דף ע"ח: אחריותו של שוכר החמור

המשנה בדף זה עוסקת באדם ששוכר חמור-משא ובמהלך הדרך מת החמור. ברור שאם החמור מת סתם כך ללא כל אשמה של השוכר, הוא פטור מלשלם. למשל, שוכר שצוין בפני בעל החמור: אני רוצה לשכור חמור כדי ללכת עמו בדרך הררית, ובסוף התחרט השוכר ובלי לבקש רשות מבעל הבית הוא הלק עם החמור בעמק, ולפתע פתאום מת החמור. במקרה כזה השוכר מתחייב בתשלומים, מפני שיתכן מאוד שהחמור מת בגלל שהאזיר של העמק הזיק לו, ומאחר שהשוכר הלק איתו בעמק בלי רשות, הוא חייב.

דף ע"ט: החמור שמת באמצע הדרך

אדם בשם אלקנה הפליג על גבי אוניה בדרך לארץ ישראל. ברגע שהאוניה עגנה בגמל יפו הוא ירד לחוף, ופנה לתחנה להשכרת חמורים כדי לשכור חמור לעלות לירושלים. הפקיד בתחנת החמורים עשה חשבון: המרחק בין יפו לירושלים הוא 55 קילומטרים, על כל קילומטר תשלם 50 אהד = יחד עליך לשלם 55 זוז. רכב אלקנה על חמורו, ובסיבוב של מוצא החמור נפל זמת, ואלקנה נאלץ לעלות את כל הדרך ממוצא לירושלים ברגל. כשהוא חזר ליפו פנה אלקנה לתחנת החמורים ובקש שיחזירו לו את כספו. "אני שכרתי חמור עד לירושלים", טען אלקנה, "וחמור כזה לא קיבלתי". הפקיד הודיע לבעל תחנת החמורים על התלונה של אלקנה, והוא אמר "החזר לו רק 10 זוז, כי עד מוצא, 45 קילומטרים, החמור נשא אותו. עליו לשלם 45 זוז, ורק את העודף נשלם לו". בדף זה לומדים שבעל תחנת החמורים צודק.

דף פ': פרה נושכת, בועטת, נוגחת ועצלנית

אדם רכש פרה. לאחר מכן הוא גילה שיש בפרה פגם רציני: היא נושכת את כל מי שרק עובר על ידה. זהו "מקח טעות", שהרי אם היה יודע מכך הוא לא היה מסכים לקנותה. במקרים כאלה המכירה מתבטלת והמוכר צריך להחזיר לקונה את כספו. ברם, ברור מאליו שאם המוכר ציין בפני הקונה: דע לך שהפרה נושכנית, והקונה הסכים לקנותה בכל זאת - אין המקח "מקח טעות". מוכר פרה ציין בפני הקונה: דע לך שפרה זו נוגחת, נושכת, בועטת, ועצלנית. בסופו של דבר התברר שהפרה רק עצלנית, אבל אינה נוגחת, אינה נושכת ואינה בועטת. במקרה כזה הקונה רשאי לבטל את המקח. מדוע? מפני שהקונה אומר למוכר: אמרת שהפרה נוגחת - הבחנתי מיד שאינה נוגחת. אמרת שהיא נושכנית - הבחנתי מיד שאינה נושכנית. אמרת שהיא בועטת - הבחנתי מיד שאינה בועטת. לכן הייתי בטוח שסתם אמרת עליה כאלה דברים, וחסבתי שהיא גם לא עצלנית. עכשיו שנוכחתי לדעת שהיא עצלנית - איני חפץ בה.

